

Yoshie Kojima

Ikonoklazam i ikonofilija cistercitske umjetnosti

Skulptura u klaustrima samostana Fontfroide, Alcobaça i Chiaravalle della Colomba

Izbjegavanje figurativnih prikaza u ranoj cistercitskoj umjetnosti je pripisano borbi protiv luksuza i usmjerenosti ka formalnoj čistoći i jednostavnosti. Bernardov puritanizam zasigurno nije bio toliko ekstreman kao ikonoklazam cara Konstantina V, ali se može raspravljati o tome da su neke ikonoklastičke preokupacije postale opće te da je, u tom kontekstu, došlo do usvajanja apstraktnih i pojednostavljenih florealnih motiva u cistercitskoj arhitekturi. Unatoč tome, od kraja 12. stoljeća se postepeno počinju pojavljivati figurativni prikazi, ali ne u crkvi, nego u klastru. Ovaj članak istražuje pojavu tih figurativnih skulptura u cistercitskim klaustrima, ponajprije u Fontfroidu u Occitaneu u južnoj Francuskoj, Alcobaçi u Portugalu i Chiaravalle della Colombi u Piacentinu u sjevernoj Italiji. Sve su promatrane skulpture nastale u periodu od kraja 12. do kraja 13. stoljeća. Većina figurativnih prikaza na kapitelima u ovim cistercitskim klaustrima ne prikazuje biblijske likove; umjesto toga, prikazi su moralni i djelomično karikaturalni. U njima je moguće prepoznati upućivanje na moralne ideje vezane uz cistercitske samostanske vrline i etiku. Zanimljivo je da se te profane i pomalo neobične i bizarne figure mogu povezati s citatima Svetog Bernarda, poput onih iz čuvene *Apologiae ad Guillelmum abbatem*, teksta vrlo poznatog u to vrijeme.

Prijevod s engleskoga: Nikolina Gunj